

Det svenska vaccinationsprogrammet

RIKTAD DEL FÖR VISSA BARN

Alla barn i Sverige har rätt till vaccination mot nio allvarliga sjukdomar genom barn- och skolhälsovården (se separat informationsblad).

Vissa barn erbjuds dessutom vaccination mot hepatit B, tuberkulos, influensa och pneumokockinfektion.

HEPATIT B

Hepatit B är ett av flera virus som orsakar leverinflammation. Spridningen sker via blod och andra kroppsvätskor. Hos en del märks sjukdomen inte alls, medan andra kan bli mycket sjuka under flera månader. De flesta blir friska igen, men hos några blir virus kvar i kroppen och kan långt senare ge komplikationer som leverskador eller levercancer. Störst är risken om man smittas av hepatit B som mycket ung.

Vilka bör vaccineras?

Vaccination rekommenderas till barn som i sin nära omgivning har föräldrar, släktingar eller andra personer med hepatit B eller barn vars föräldrar kommer från ett land där hepatit B är vanligare än i Sverige.

Vilket skydd ger vaccinationen?

Vaccinerna är mycket effektiva och nästan alla barn som blir vaccinerade utvecklar ett skydd. Skyddet är långvarigt – troligen livslångt.

Vilka vacciner ges mot hepatit B?

Vaccinet finns som enskilt vaccin. För vaccinering av spädbarn finns också kombinationsvaccin där vaccin mot hepatit B ingår.

När ges vaccinationen?

Vaccination ges vanligen vid tre tillfällen, antingen tillsammans med övriga vacciner under spädbarnsåret (vid 3, 5 och 12 månaders ålder) eller enligt ett separat tidschema.

Vilka biverkningar förekommer?

De allra flesta barn får inga eller endast obetydliga biverkningar av vaccin mot hepatit B. Eventuella biverkningar går normalt över inom några dagar.

VANLIGT (ses hos minst 1 av 100 vaccinerade): rött, svullet, ömt där sprutan stacks in.

OVANLIGT ELLER SÄLLSYNT: feber, klåda, huvudvärk, kräkningar, diarré, hudutslag, allergisk reaktion.

TUBERKULOS

Tuberkulos är en infektion som orsakas av en bakterie. Den angriper oftast lungorna, men även andra organ. Tuberkulos sprids vanligen genom luften vid hostningar. Sjukdomsförloppet är i de flesta fall långsamt med långvarig hosta, viktnedgång och feber. Sjukdomen kan också ligga vilande i kroppen i många år för att sedan bryta ut. Tuberkulos i vilande form är inte smittsam.

Vilka bör vaccineras?

Vaccination rekommenderas till friska barn som i sin nära omgivning har föräldrar, släktingar eller andra personer med tuberkulos eller barn vars föräldrar kommer från ett land där tuberkulos är vanligare än i Sverige.

Vilket skydd ger vaccinationen?

Vaccinet ger ett bra skydd till små barn mot svåra former av tuberkulos. Skyddet längre upp i åldrarna är omdiskuterat och mycket varierande.

Vilka vacciner ges mot tuberkulos?

Vaccinet finns som enskilt vaccin.

När ges vaccinationen?

Vaccinet ges vanligen som en engångsdos fr.o.m. 6 månaders ålder, men bör ges tidigare vid hög risk för smitta.

Vad händer efter vaccinationen?

Vaccinationen innebär att man skapar en liten hudinfektion. Två till fyra veckor efter vaccinationen uppstår en liten förhårdnad vid injektionsstället. Förhårdnaden blir röd och ökar i storlek och efter en tid uppstår ett sår ur vilket det kan komma var. Såret ska lämnas i fred och läker i regel av sig självt efter några veckor. Undvik basängbad så länge såret är öppet. En del barn får aldrig något sår utan enbart en förhårdnad som försvinner efter någon eller några månader.

Vilka biverkningar förekommer?

OVANLIGT ELLER SÄLLSYNT: ett onormalt stort sår som tar lång tid att läka, feber, huvudvärk, allergisk reaktion.

INFLUENSA

Influensa är en infektion i luftvägarna som orsakas av virus. Den sprids vanligen genom luften när den sjuka hostar och nyser. Varje vinter drabbar influensan vårt land och mellan två och femton procent brukar bli sjuka. Influensa går oftast över av sig själv, men en rätt vanlig följsjukdom är lunginflammation.

Vilka bör vaccineras?

Förutom äldre över 65 år rekommenderas vaccination till vuxna och barn med kronisk hjärt- eller lungsjukdom, instabil diabetes eller gravt nedsatt infektionsförsvar. Även barn med andra sjukdomar kan komma ifråga. Bedömningen görs av barnets läkare.

Vilket skydd ger vaccinationen?

Eftersom influensavirus hela tiden förändrar sin sammansättning måste man inför varje säsong tillverka ett nytt vaccin som är verksamt mot de virus som är aktuella just då. Det gör att man måste vaccinera sig varje år för att få ett så bra skydd som möjligt.

Vilka vacciner ges mot influensa?

Det finns många olika vacciner mot influensa.

När ges vaccinationen?

Barn kan vaccineras från 6 månaders ålder. Vaccinet ges som en eller två doser beroende på barnets ålder.

Vilka biverkningar förekommer?

Influensavacciner tillverkas av virus som odlats i hönsägg. Den som är kraftigt allergisk mot ägg bör därför inte vaccineras mot influensa.

De allra flesta barn får inga eller endast obetydliga biverkningar av vaccinationer. Eventuella biverkningar går normalt över inom några dagar.

VANLIGT (ses hos minst 1 av 100 vaccinerade): rött, svullet och ömt där sprutan stacks in, feber.

OVANLIGT ELLER SÄLLSYNT: allergisk reaktion.

PNEUMOKOCKER

Pneumokocker är bakterier som kan orsaka lindrigare infektioner som öron- och bihåleinflammation, men de orsakar också mycket allvarliga och ibland livshotande sjukdomar som blodförgiftning och hjärnhinneinflammation. Det finns även risk för komplikationer, t.ex. olika former av hjärnskada.

Vilka bör vaccineras?

Allmän vaccination av spädbarn mot pneumokocker infördes 1 januari 2009. Ännu ej vaccinerade barn som riskerar att bli svårt sjuka av pneumokocker rekommenderas vaccination oavsett ålder. Det gäller t.ex. barn med kronisk hjärt-, lung- eller njursjukdom, medfödd immunbristsjukdom eller barn med cochleaimplantat i örat. Bedömningen görs av barnets läkare.

Vilket skydd ger vaccinationen?

Vaccinerna ger ett gott skydd mot de pneumokocktyper som ingår i respektive vaccin.

Vilka vacciner ges mot pneumokocker?

På marknaden finns två vacciner av olika typ. Ett för barn under 5 år och ett för barn över 2 år och vuxna.

När ges vaccinationen?

Vaccination av barn inom riskgrupper sker enligt separat schema.

Vilka biverkningar förekommer?

De allra flesta barn får inga eller endast obetydliga biverkningar av vaccin mot pneumokocker. Eventuella biverkningar går normalt över inom några dagar.

VANLIGT (ses hos minst 1 av 100 vaccinerade): rött, svullet och ömt där sprutan stacks in, feber, diarré, kräkning.

OVANLIGT ELLER SÄLLSYNT: akut överkänslighetsreaktion, klåda, feberkramp, nässelutslag, blekhet och slapphet.

Vill du veta mer?

Vänd dig i första hand till barnets läkare. Du kan även kontakta barnavårdcentralen eller skolhälsovården.

Mer information om biverkningar hittar du i PatientFASS, www.fass.se.

VIKTIGT!

Före vaccinationen – Berätta om ditt barn är allergiskt eller reagerade onormalt på tidigare vaccinationer.

Efter vaccinationen – Kontakta barnavårdcentralen eller skolhälsovården om du märker något ovanligt hos ditt barn den närmaste tiden.